

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre 160 L.
1/2 " 80 "
1/4 " 40 "
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarországra 130
Sloveniára CK. 60.
Ausztriára S. 30.
Jugoszláviára D. 100.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
L'ajta M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/6
TELEFON: 670
Megjelenik
minden pénteken.

Programmot adjunk?

(a nagyváradi orth. izr.
hitközségi választásokhoz)

Régen lejárt a felelősen ígéretek ideje. Ha a különböző képviselői és egyéb választások előtt tett ígéretek mind megvalósultak volna, akkor már talán boldog volna az egész emberiség.

A zsidóságon belül nem szokás nagyhangú programokkal brillírozni, mert mi szkeptikus nép vagyunk, kételkedő, sokból keveset hívó és egy kicsit cinikus is. A mi zsidóink gondolkodnak, mégpedig individuálisan és ezért nem lehet „kortesfogással” rájuk hatni.

De most mégis képviselő-testületi választás előtt állunk! Talán mégis illenék „programmot adni”?

De nem adunk programot! Hanem elsoroljuk, mit kellene mindenekelőtt megvalósítani, hogy öregbítse ennek a nagy és tekintélyes hitközségnek hírnevét.

Kulturháza! Irhatnánk palotát is, de elég nekünk egy ház is, hol szép előadóterem legyen többszázfőnyi befogadóképességekkel, hogy ott előadások permanens tartásával, a zsidóság kulturális igényei elégíthessenek ki. Ezt megköveteli a váradi ortodox zsidóság kultúrnyóva. Természetesen ehhez tartozik szoros összefüggésben egy népkönyvtár is. Zsidó könyveket felőlelő hatalmas sokezer kötetből álló könyvtár, mely a Talmud traktusoktól kezdve a legújabb kor zsidó irodalmáig mindent felöleljen. Ehhez tartozik még egy archívum és a váradi zsidóság történelmi emlékeinek és relikviáinak muzeális összegyűjtése.

Zsidó népfürdőt! A mai rituális fürdő már kicsi és nem felel meg teljesen a modern kor igényeinek. A ma embere már igényesebb, annak tökéletesen tiszta és higiénikus fürdő kell. Aki ismeri a zsidó törvények kerlelhetetlen szigorát a fürdési parancsot illetőleg, annak okvetlenül szíven kell feküdjen e modern és minden igényt kielégítő fürdő létesítése. Amellett üzletnek sem volna rossz, hiszen Oradea városa e téren még könnyen elbir egy új modern népfürdőt.

Ipariskolát! Huszonötéztendő programot. Kétféle van már-e célra tartalékolva a hitközségnél. De itt az ideje, hogy megvalósítsák. A holnap emberei nem lehetnek luftexistenciák. Nem lehetnek „kereskedő” lelkek, kik tudnak egy kicsit „tanulni” és akkor már képesítve vannak a kereskedelemre is. A holnap egész embereket kíván! Képzett iparosoktatás. Ezért nem holnap, hanem még tegnap meg kellett volna szervezni a zsidó ipariskolát.

Ez a jövő hitközségi vezetőség legfontosabb programja.

Ezek volnának a legfontosabbak. De mennyi van még, mely mind megvalósításra vár?

Ezek a programpontok fedik a mai hitközségi vezetők terveit is, ezek a mizrachista elvet vallók programja.

A zsidó hithű nevelésügy további fejlesztése úgy mint a multban, tovább is főprogramot. A Chinuch teljes és tökéletes kiépítése. Ezeröttszáz gyermek tanul ma is a nagyváradi orth. zsidó iskolákban a különböző helyeken és ez a vallásos és zsidó nevelés legbiztosabb záloga a jövő generáció igaz zsidó szellemének.

Reméljük, hogy a szép program mellé a Montecuccoli által okvetlenül szükséges eszköz is meg lesz; és pedig, pénz, pénz és megint pénz! A tapasztalat azt mutatja ahol szilárd akarat van, ott a pénz sem hiányzik.

Programunk van, megfelelő embereink is és győzelmi esei ezek a tervek meg is valósulnak egytől-egyig.

Legszébb és legolcsóbb
csillárok kaphatók

ELECTRICA-nál

Bulv. Regele Ferdinand 10.

Interju a beszercei „Központi iroda”

legfrissebb szatmári ténykedéséről.

Lapunk legutóbbi számában hivatalos okmányok leközlése alapján röviden hírt adtunk, hogy a „Központi Iroda” a hatóságok beavatkozásával zárlatot akar alkalmazni a szatmári hitközség ellen, mert büdzséje után 1 % -ot és minden kgr. pászkaliszt után 25 banit nem fizetett be a „Központi Irodának”. Az eset mély megdöbbenést keltett egész Erdélyben. Mindenki csodálkozik, hogy akkor, midőn egy iroda nem mer már évek óta kongressust egybehívni, mert nem mer a hitközségek szemébe nézni; egy iroda, mely végső szorongatottságában nem bír egyebet tenni, mint a miniszterhez szaladgálni, hogy a hat év előtti kongressuson nagyon is beható kérésére és ismert ígérete ellenében pont hat hónapra kapott mandátumát — a miniszter most még egy évre meghosszabbítsa; egy „Központi iroda” mely annyira központi, hogy egyetlen hitközség bizalmát sem bírja, és melynek örülni kellene, ha a hitközségek békében hagyják és nem kéri számon tőle eddigi „működését”, — ez a Központi iroda megy és teljesen jogtalanul zárlatot akar alkalmazni a szatmári hitközség ellen, az ember a szemét szeretné dörzsölni, hogy álom ez vagy valóság? Ha nem feküdnének előttünk, az általunk leközlött hivatalos akták, már minden jogtalanságtól eltekintve sem hinnénk ezen politikai otrombaságbán.

A „Népünk” hire kinos visszhangot keltett az egész országban, melynek számos részéről kaptunk ez ügyben cikkeket, nyilatkozatokat. Fenntartjuk magunknak, hogy ezen cikkeket egyikét vagy másikát később leközljük. Ezen nyilatkozatokból kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy az egész ország zsidó közvéleménye szolidaritást vállal Szatmárral, mely amugy is két esztendő óta heroikus küzdelmet folytat a központi elnyomás ellen, és mely hatalmas hitközség intézményeivel, multjával és jövőjével valószínűs játéslabdája lett a központi önző politika szeszélyének. Egész terjedelmében leközljük azonban azon interjút, melyet a szatmári hitközség egyik vezető emberétől kaptunk. Ezen prominens személyiség nyilatkozata élénken világítja meg az egész ügyet és ha hozzátesszük, hogy az illető nemcsak vezető-pozíciójánál, hanem általánosan még chassidikus körökben is elismert vallásos életmódjánál fogva köztisztelőnek örvend, — nyilatkozata mely benyomást fog kelteni az egész országban. Átadjuk tehát a szót tekintélyes szatmári informátorunknak.

„A szatmári hitközség — mondja előkelő informátorunk — teljesen a legalitás és a szigorú ortodox tradíciók alapján áll. Szatmár mindig erős vára volt az ortodoxiának és egyik legmegbizhatóbb támasza a Központi Irodának. Így volt ez még a magyar imperium alatt és így lesz ez a jövőben is. Fel sem tételezhető tehát hitközségünkéről, hogy a Központi iroda járandóságát megakarná tagadni. Bizonyíték erre, hogy fel is vettük ezen járandóságot az 1929 évi költségvetésbe, illetve az 1930 évi költségvetésbe, De most nem fizetünk, mert nincs kinek fizetni. — A köz-

ponti iroda vezetőségének mandátuma 5 1/2 évvel ezelőtt lejárt és csupán merő erőszakoskodás alapján áll a helyén, a hitközségek bizalmát nem élvezi és így „járandóságát” törvénytelenül követeli. Mi felelősség mellett kezeljük hitközségünk pénzügyeit és ismerve a hitközségi tagok mentalitását és egyöntetű lesújtó kritikáját Besztercéről, közgyűlésünk nem adná meg nekünk a felmentvényt, ha egy illegális helyre fordítanánk a hitközség pénzét. Évek óta sürgetjük már, hogy a Központi iroda vezetőségének és az összes bizottságok lejárt mandátumát töltsék be. E helyett azonban az „iroda” hitközségünkben állandóan szítja a viszálykodást és még ráadásul a legkomolyabban még járandóságot is követel. Miután a hitközségek érélyes sürgetésére sem hívja össze az iroda a választó kongressust, kénytelenek vagyunk a Közp. iroda járandóságát tartalékolni azon időpontra, midőn legális vezetőségünk lesz, és lesz kinek fizetni. Sőt már elvi megegyezésünk van több hitközséggel, hogy az iroda járulékait tartalékolják az említett időpontra. A rosszul informált és félrevezetett minisztérium zálogolási leirata azt az érvert hozza fel, hogy a járulék benne van a költségvetésben. Ezt említett okoknál fogva fel kellett vennünk. De viszont ha az a baj, hogy benne van a költségvetésben, akkor nem vesszük be a költségvetésbe és a tartalékolást külön számlán fogjuk vezetni és úgy fogják tenni a többi hitközségek is. Számos hitközségi tag jött hozzám azon kérdéssel, hogy hogy van az, hogy az iroda, a legfőbb öre a din-tórának, mely hivatalból mindenüvé felekezeti választott bíróságot delegál és mely a mi szerencsétlen hitközségünk ügyét is din tóra elé utalta, — hogy van az, hogy az iroda midőn állítólag saját kinntlevőségéről van szó, mindezen fórumok mellőzésével a hatékonyabb elintézés reményében, mindjárt a hatóságokhoz szalad? De nem így teszem fel a kérdést. Csak azt kérdelem: Miért jár el csak velünk szemben így az „iroda”? Hiszen ugyszólván egyetlen hitközség sem fizet? Miért nem jár el például a megyesi hitközséggel szemben is, mely nemrég hozott egy közgyűlési határozatot, hogy az illegális irodának egy banit sem fizet? Miért nem zálogol Felsővisón, Máramaroszigeten, Borsán, Désen, Szilágysomlyón, Tasnádon, Bánffihunyadon, Tordán, Marosvásárhelyen, Nagykárolyban, Brassóban, Radnán, Naszódon, Margittán, Besztercén és a többi hitközségeknek? Miért éppen csak Szatmáron? Tehát csak bosszú műve az egész. Az iroda két év óta következetesen tönkreteszi hitközségünket, most pedig a zálogolással két évi munkáját betetőzi. Mi a többi hitközségekkel együtt a miniszterhez fordultunk, kinek megmondtuk bizalmatlanságunk és így nem fizetésünk okát. Mi jószántunkból nem fizetünk. A zálogolással, az erőszakkal szemben csak egy fegyverünk van: a közvélemény felvilágosítása az igazi tényállásokról.”

Nahum Sokolov Nagyváradon

A megérkezés.

A vezért megillető hódolattal fogadta Nagyvárad zsidósága Nahum Sokolovot. Folyó hó 2-án hétfőn délután érkezett városunkba. A pályaudvar elsőosztályú várótermét a nagyváradi zsidó közületek képviselői töltötték meg és nagy tömeg lepte el a pályaudvar peronját.

A vonat menetrendszerűen érkezett be és Nahum Sokolov orvosnő-leánya társaságában lépett le a vasúti kocsiból. Lelkes hadak-kiáltás fogadta az ősz vezért, mögötte lépett a belügyminiszterium egyik magasrangú tisztviselője, akit a kormány személyes kíséretül rendelt Sokolov mellé.

Dr. Bárdos Imre, a Keren Hayesod elnöke üdvözölte elsőnek Sokolovot és leányának, Biedermann Ilonka és Weisz Ilonka ünök meleg szavakkal

séretében nyújtották át a nagyváradi zsidó nők nevében a hatalmas fehér csokrot. Nussbaum Sámuel a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke régi ismerőséi köszöntötte és Sokolov visszaemlékezett a palesztinai találkozásaikra az egyetem felavatásakor.

Az elsőosztályú váróteremben volt a recepció. Elsőnek Mittelmann Jakab a nagyváradi ortodox zsidó hitközség nevében tolmácsolta a „baruch habah”-üdvözlést, erőt és egészséget kívánva a vezérnek.

Wasserstrom Sándor az erdélyrészi Mizrach nevében, Dr. Markovits Ignatz a Keren Kayemeth nevében üdvözölte Sokolovot, az ifjusági szervezet szeretetét Landau Adolf és Justh Móse tolmácsolták.

A pályaudvar fogadatlás után Napocsoko-

lovot és kíséretét a polgármester által rendelkezésre bocsájtott hatalmas auton vitték a Rimanócy-szállodában fenntartott lakására.

Sajtófogadtatás

A nagyváradi sajtót délután 5 órakor fogadta Nahum Sokolov. Kedélyesen jegyzi meg, hogy a magyar nyelvet nem bírja ugyan, de ismeri a magyar nyelvet és a magyarokat „nyelv-patriotáknak” jellemzi. A hozzáintézett egyes kérdésekre egy hatalmas expozéval felel, amely az összes zsidó problémákat ugyszólván maradéktalanul felöleli. Az utóbbi hetekben előforduló palesztinai excessusokat, igen szellemesen, egyéni akciónak nevezi. Minden országban vannak gonosztevők és ezt Palesztina sem kerülheti el. Rámutat egy rendkívül jellemző esetre, a jeruzsálemi főügyész megtámadására, akivel tudvalevőleg a zsidók voltak legkevésbé megelégedve, mégis az arabok akarták orvul legyilkolni, akinek egyéb bűne sem volt, — még az arabok előtt sem — minthogy zsidó.

Másképpen áll az arab-zsidó probléma, amely az augusztusi súlyos eseményekhez vezetett. Egy harminchárom éves fiatalember, a főmufti középszerű képességei által beindított és az arabok fanatizmusára kalkuláló akciójáról van itt szó, amely brutális, embertelen és csőcselék-munkát eredményezett. Ennek a problémának személyi vonatkozásait a palesztinai kormány bírósága fogja elintézni. Már elhangzottak ítéletek, amelyek azonban az arab-zsidó probléma nagy komplexumát nem érintik.

Az angol kormány az összes pártokból delegált parlamenti bizottságot küldött ki Palesztinába, amely vizsgálóbírói hatáskörrel is fel van ruházva és a munka befejezése ez év végére várható. A tárgyalás nyílt színek előtt folyik és a Cionista Szervezetnek nincs oka elégedetlenségre az eddigi eredmény felett.

Az arab támadás csak annyiban hasonlít a már ismert eddigi „receptekhez”, hogy az 1492 óta fennálló őskoloniat, Hebront is megtámadták és gyermekeket mészároltak le oroszországi módra. A mi pionirjaink, a chalucok azonban védekeztek és hősök voltak.

Az araboknak kevés fogalmuk van a Balfour-deklarációról és Népszövetségről. Ezek a kérdések nem is érdeklik őket. De érdeklik őket az Omar-mecset. Nos, ezt használta fel a főmufti a zsidók ellen és a Hussein familia ezen fiatal tagja megmozdított egy mobot, amely mindig található mindenütt, ahol rablás és gyilkolás még kenyérkereset. A jom-kipuri incidensre legjobban jellemző az, hogy a főmufti a „Kotél-Maaravi“-hoz az öreg zsidók használatára odahordott pár székben és számszólyban látatta az arabokkal azt a hadi szerszámot, mellyel a zsidók a hegymagasságban álló ezeréves mecsetet lerombolni akarják.

„Ügyünk jól áll” — így fejezte be expozéját Sokolov, — mert igazságnak van.

A sajtófogadtatás, a különböző zsidó testületek vezetőinek tisztelgése követte. Kiténtető szíveséggel fogadta a „Bne Brith” zsidó páholy tagjait, akik a Testvérüket üdvözölhették Nahum Sokolovban.

Sokolov a Filmpalaceban

A nagyváradi zsidó társadalom legjava töltötte meg a Filmpalace gyönyörű nagytermét. A cserkészek héber vezényszava csendül fel mindenfelé és a várakozás felejthetetlen élménye rezeg át a mintegy ezerfőnyi tömeg felett. A megnyilatkozás ünnepi hangulata ül a lelkekre, amikor az ősz vezér Nussbaum Sámuel és dr. Bárdos Imre kíséretében a pódiumra lép. Frenetikus head-rivalgás verődik a falak között és a nép az ígét várja...

Nussbaum Sámuel német nyelven, patinás szavakban üdvözli Sokolovot. Mesterünk ő — ugymond, — tudós és Vezérünk. A zsidó nép történelme kétoldalú érem. A gyűlölet és embertelenség sántáni képe az egyik oldalon, a másik oldalon a felszabadult nép akarata. Emberi kulturát, emberséget akar ez a nép; az örök ifjú zsidó nép.

Az üdvözlő szavak után megszólal a vezér.

Az ígért Ország és az elhivatott Nép egymásra vártak. Őseinknek lett megígérve és mi a Bibliával mentünk a világba és elérkezett az Idő; itt az idő, hogy Ország és Nép egyes legyenek. Az egyiptomi kivonulás mózesi himnusza és a szinájai megnyilatkozás ígérete egyetemesen szötte át a zsidó nép lelkét. A visszatérés az elhivatott országba, a pusztában imbolygó lelkek enyészete után következett csak. Babylonia baal-kulturája is a pusztai vándorlás volt, de Ezra és Nechemja felvonultak Erec-Jisráelbe, felvitték a zsidó lelket és ez volt a zsidó nép erkölcsi magasságainak az igazi „alijáh“-ja...

Az utolsó Alijah

A mandátum a tettek írása és nem a költészet alegorikus megnyilatkozása. Egy békeműről van benne szó, a békének a szava is érték, de a Mandátumot hatvanhat nemzet békeakarata adta át Angliának. És Anglia szavatol ezért! Nem platónikus mű, nem a szóvirágok egymásba illesztése az, amit Anglia vállalt a zsidó néppel szemben, hanem a történelmi igazságszolgáltatás retortáiban keményacélosodott emberi jogok valósága. Ennek a Mandátumnak a szavában nem kételkedünk! És megindult az utolsó Alijah. Hetvenötezer zsidó cha-

luc csodát művel, emberi kulturát, termékenységet és erkölcsöt teremt olyan időkben és olyan körülmények között, amikor hatalmas országok történelmi nemzetei az igazi emberi értékek visszajá felé néznek.

Az igazi békemű

Az a kétezeréves fájló visszavágyás teremtette meg ezt a csodát és azt, hogy itt a béke nem a nyelveken, hanem az ekevas és kasza pengésben van és nem a jelszavak heroldjai, hanem a munka pionirjai ütök fel táborukat. Nincsenek diplomaták és nincsenek hadseregek; nincsen tank és repülőgép, csak béke van az agyban és izomban és a béke csodákat művel. Ez az igazi békemű.

A négyezeréves ország titka

A térkép ezer pontján ezer ország található. De megszólal a szelő Dávid hárfájának hurjain és a népek zarándokolnak egyetlen ország felé, 2700 éves vízió valósul meg és a Cóhim-hegyen az univerzális nemzet egyetemes tudománya csarnokot emel. Messiási eszmélet ragadja meg a népeket, a megváltás békéje száll feléjük. A tudomány fényforrása győzedelmeskedik és a béke vallását jelenti. Négyezer év romantikája az a nagy titok, amely mélyen, lent gyökeredzik a völgyben és épített a hegyen. Örül a jóbarát és csodálkozva dörzsöli szemét az ellenség; elnémul, elszégyeli magát...

Herzl „Judenstaat“-ja

Zsidóországot akarunk! Nem akarunk kedvengyermekei lenni senkinek. Nem hencegünk, de méltósággal akarunk élni. Ahogyan a mi nagy Mesterünk megálmodta. Az igazság, a béke országát akarjuk! Szerény, egyszerű, ideális életet, ideális országot. Chalucokat, akik Isten nevét vérükkel szentelték meg; Chalucokat és teremtő munkát. Alkotó

A Mizrachi Világszervezet felhívása a világ zsidóságához.

Testvéreink!

Az örökös szövetség, amely fennáll évezredek óta a zsidó nép és országa között és amely szövetség hőseink vérével van megírva, ismételtelen lett újítva napjainkban mártírjaink hulló vérével. Az utóbbi események mint kalapácsütés érte fejünket és még nagyobb volt a szégyen, hogy mindez saját hazánkban történhetett meg. Azonban mindnyájan érezzük, hogy a szégyen még ennél sokkal nagyobb lehet, ha ezen eseményekre válaszul nem kettőznénk meg erőnket egyetlen magasztos célunk érdekében.

Az utolsó események megrázkodtatták a zsidó népet alapjaiban, azonban a reményt nem adta fel. Ellenkezőleg, ezen események életre hívták a Zsidó Génus soha meg nem szűnő erejét, amely majd tetekben és eredményekben fog megnyilvánulni. És megállapíthatjuk, hogy mindnyájan egyek vagyunk azon véleményben, hogy Erec-Jisráel részünkre többé nem holmi gyarmatosítandó földterület, hanem az Élet maga.

És ezen megismerésnek még hatványozottabban kell, hogy eredményre vezessen, épen a vallásos nemzeti zsidóság köreiben, a Mizrachiban.

A vallásos nemzeti zsidóság ezer és ezer szállal van egybekötve országához és ha most szenvedéseken keresztül vezet utunk, ez csak tisztultabbá teszi törhetetlen ragaszkodásban megnyilvánuló, eszményi magasságban álló haszseretünket.

A Mizráchi a Cionista szervezet kebelében belül működik és mint ilyen nem szűnt meg a két alap részére pénzeket felhozni és saját köreiben is hivatkozni. Azonban a Mizrachi nemcsak cionista, hanem vallásos cionista és kötelessége gondoskodni bizonyos szükségletekről, amely természetesen is a Mizrachira hárulnak.

A Mizrachi mindenütt, ahol egyetemes zsidó-ügyről van szó, mindig megteszi a kötelességét és a cionista szervezettel karöltve eredményt hozó munkát fejt ki, hogy a megindított akciók jó eredményt hozzanak. Azonban a vallásos közületek szükségleteit a Mizráchi egyedül kénytelen fedezni. És hogy ezen igen lényeges és mizrachi céljának főfeladatának könnyebben tudjon megfelelni a Keren Erec-Jisráel sel Hamizrachi-t kell, hogy támogassuk minden erőnkkel.

Ezen alap minden jövedelme a mizrachi nevelésügyének van szentelve. Egy kisebb része a Tóra Vöavoda alap javára jön. Ez utóbbi a vallásos munkásnak az elhelyezkedését teszi lehetővé.

Ezen alap a már létező Mizráchi iskolák hállózatát akarja kibővíteni.

Ezen alap a Mizráchi közbenjötté mellett gondoskodik minden egyes koloniában rabbiról, sochetről s minden vallási intézményt felállít. Ezeket mindaddig subvencionálja, amíg azt a kolonia saját erejéből fenntudja tartani.

S ezen alpból ki kell még hasítani egyrészt a mizrachista vallásos munkásnak, akiknek az elhelyezkedése ma is nehezebb, mint a klál-cionista munkásnak. Gondoskodni kell rituális konyhákról és mindenben segítségére kell lenni ezen munkásoknak, hogy a hagyományos zsidó életet élhessék Erec-Jisráelben.

munkát és békét. Békét magunkkal, békét az emberiséggel, testvériességet a testvérnappal. Ezt akarjuk, ahogyan ezt Herzl megálmodta. Ezt akarjuk és ezt fogjuk megvalósítani. A szeretetet a gyűlölettel szemben, békét a háború ellen és az évezredek téltelenség ellenében, munkát.

Az arab probléma

Nem nevezem araboknak azokat, akik gyermekeket gyilkoltak halomra. Nagy fájdalomunkban büszkék tudunk még lenni, hogy egy igazságos ügyért ártatlanul támadtak meg minket. Szervedni igazságért szentséget jelent és első szavunk válasszul az, hogy még több zsidót Erec-Jisráelnek! Egy új Dreyfus per keletkezett, de itt egy népről van szó. Egy népről és igazságról. Most is igazságról van szó és a perdöntő okmány: az Omar-mecset. Azzal vádolnák minket, hogy elvettük az Omar-mecsetet. De az Omar-mecset ott áll a Siralom-fal felett. A per folyik és chalucaink vérükkel szentelték ismét fel az országot. Szentek a mi chalucaink, de vérüket ne hasznosítsuk a bosszúnak, mert mi békét hirdetünk. Világosságot, békét és szeretetet.

Nahum Sokolov majdnem két óra hosszat tartó előadását visszafojtott feszültséggel, templomi csendben hallgatta a közönség és a tetszés hatalmas tapsolásban robbant ki. Szünni nem akaró head-kiáltásokkal köszönte meg Sokolovnak ezt a páratlan élményt és csak akkor csendesült el, amikor a fiatalok és a Vezér a Hatikvah zsidó melódiában ölekeztek...

* * *

Nahum Sokolov nagyváradi látogatása egy felejthetetlenül szép napot jelentett Nagyvárad zsidóságának.

(armon)

Ezen alap megerősítése érdekében felhívunk minden mizrachistát az egész világon és mindazokat, akiknek szí en fekszik, hogy Erec-jisráel a Tóra szellemében épüljön fel.

Régen, amidőn Szánchezeriv megtámadta Erec-Jisráelt és Jerusalemet, mit tett Chizkijáhu király. Erre mondják bölcseink, hogy Chizkijáhu király Sánchezeriv ellen a béthamedrosok, a tanházak és templomok olajmécseivel felelt. Ma is hasonlatos életünk Sánchezeriv korához. Az ellenség ezrei vesznek bennünket körül. De mi mindig csak Chizkijáhu király fegyverével felelhetünk. Ránk hárul tehát a feladat, hogy a tanházakból az olajmécsek lángja világítsa be az egész földet és ez fogja az összes Sánchezeriveket lefegyverezni. Mindazon Sánchezeriveket, akik a már felépített jisuvunk ellen törnek, kik egyszerű iskoláinkat el akarják gáncsolni és akiknek minden életmegnyilvánulásunk ellenséges tett. Ezen mecsest megerősíthetjük, ha a Keren Erec-Jisráel sel hamizráchi nagygyá és hatalmassá tesszük.

És a zsidó nép központjából, Jerusalemből fordulunk a nagy Rabbikhoz, a tanítókhöz és a nép nevelőihez, akik ifju nemzedékünket nevelik és mindazokhoz, akik még gyakorlatban is hivatkozni a tóranak, akik várjuk és reméljük a Jóisten segítségét munkánkra az egész zsidó nép érdekében a Tóráért és országunkért.

A Mizrachi Központ vezetői:

Rav Meir Berlin

Rav Ahron Teitelbaum,

Rav J. L. Hakohen Fischmann,

Mose Schapira.

Oradeai Orth. Izr. hitközség

No. 897/929

Értesítés

Az orth. izr. hitközség választási bizottsága ezutón értesíti a hitközség t. tagjait, hogy a képviselőtestületnek harmincnyolc megüresedett tagsága választás útján betöltendő, e célból a választást az orth. izr. gimnázium fiuiskola rajztermébe

1929 december hó 22-én

vasárnap délelőtt 9 óra 30 perctől (fél-tíz óráig) megszakítás nélkül délután 4 óra 30 percig (fél öt óráig) tüzte ki s ez meghosszabítva nem lesz.

A választási névlajstromok december 5-től december 13-ig bezárólag a hitközségi irodában közszemlére lesznek kitéve, ahol is ezen idő alatt a lajstromok elleni felszólamlások írásban benyújthatók.

Azok, akik adóhátralék miatt a választási lajstromból kimaradtak, ha adójukat időközben rendezik, a névlajstromba pótlólag felvéhetnek s választói jogukat szabályszerűen gyakorolhatják.

Oradea, 5690 Kislév hó 1. 1929 december 3.

Wässerstrom Sándor
vb. jegyző

Steiner Benjámin
vb. elnök

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.

"Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Kiszlev 4, december 6.

Szombat: Kiszlev 5, december 7.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 4.25

gyertyagyújtás 4.30

Istentisztelet kezdete 4.35

Szombat kimenetele 5.30

— **Az érsekújvári statusquó rabbiválasztás.**
Az érsekújvári statusquó hitközség Dr. Klein Ernő rabbiával a satumarei Mizrahi egyik kiváló vezetőjével tárgyal a megüresedett rabbi-állás betöltéséről, aki azonban rájuk nézve igen szigorú vallási feltételeket szab, többek közt, templomban nem esket, az almemor középre helyezendő, a gyermekek az iskolában világi tárgyak tanításánál is feddett fővel jelennek és hogy a hitközség teljesen a tradicionális zsidóság hitélete szerint rendezkedjék be, állítólag emiatt a tárgyalások megszakadásától tartanak. Dr. Klein fiatal kora dacára kiváló tudós és nagyszerű szónok, aki már egyszer a bécsi Pasmaintempel meghívását hasonló okokból utasította vissza. Dr. Klein Ernő, Rabbi Jicchok Klein a satumarei dajon fia.

— **Szászországban be akarják vezetni a rituális vágatási tilalmat.** Drezdából jelentik: A német nemzeti néppárt és a szász néppárt közösen törvényjavaslatot terjesztettek be, amely a következőképpen hangzik: „A szász Landtag hívja fel a kormányt, hogy a legsürgősebben törvényes rendelkezéseket bocsásson ki és ezek értelmében: szarvasmarhákat, juhokat, kecskéket és egyéb kérődzőket, lovakat, szamarakat, öszvéreket, disznókat és kutyákat, amelyeket leölnék, vérük vétele előtt el kell kábítani. Törvényes rendelkezésekkel biztosítani kell, hogy mindennütt, ahol erre lehetőség nyílik, a kábítást mechanikusan ható eszközökkel kell megejteni, amelyek alkalmasak arra, hogy elkábítsák az állatot, vagy annak azonnali halálát idézzék elő.

— **Zsidó lett az angol hadsereg első ausztráliai tábornoka.** Melkourneból jelentik: Sir John Monash altábornagyot, aki a világháború alatt az ausztráliai hadsereg főparancsnoka volt, az angol hadsereg tábornokává nevezték ki. Ő az első ausztráliai katonatiszt, aki az angol hadseregben tábornoki rangot ért el. Sir John Monash, akit „a legnagyobb ausztráliaiainak” neveznek, önzetesen és vallásos zsidó. 1867-ben született Melbourneban és az ottani műegyetemen nyert gépészmérnöki oklevelet. Ezután lépett az ausztráliai hadsereg szolgálatába, ahol a legmagasabb rangig vitte fel. Ausztrália egyik legszébb völgye az ő nevét viseli. Sir John Monash az ausztráliai cionista szervezet diszelnöke. Néhány héttel ezelőtt ő vezette a melbournei Town Hallban lezajlott tiltakozó tömeggyűlést a palesztinai eseményekkel kapcsolatban.

— **A Brith Hanoar Hamizrachi alakuló közgyűlése.** Vasárnap délután tartotta alakuló közgyűlését a váradi Mizrahi ifjúsági csoportok munkablokkja, (Brith Hanoar Hamizrachi) élénk érdeklődés mellett. Klein Jenő megnyitja a közgyűlést és üdvözlő a megjelenteket. Ismerteti a blokk célját. Ez nem megbontása az egységnek, hanem célja, hogy az ifjúságunk speciális Mizrahi nevelésben részesüljön. Több intenzívítással tudunk dolgozni a Mizrahi alapoknak és végül egy egységes frontban vannak az összes váradi csoportjaink. Justh Mose a Zeire-, Ráth Efraim a Mizrahi-központ, Gottlieb Herminke a Zeiroth- és végül Landau Adolf a cionista ifjúsági blokk nevében üdvözlő az új alakulást. Tomboló lelkesedés közepette mondotta ki a közgyűlés a megalakulást. Majd az egyes csoportok a következőket delegálták a blokk permanens bizottságában: Zeiroth: Gottlieb Herminke, Biedermann Ilonka, Koós Rózsika, Seidler Boriska és Grünberger Rózsika. Poale: Szabovits Ignácz, Szirmai Sándor, Dávidovits Ferenc, Apfel Benjámín és Schiff Herman. B'ne Akiba: Leitmann Imre, Abramovits és Végh-Zeire: Klein Jenő, Friedländer Félix, Goldstein Babis, Németh Andor és Rosenberg József. Klein Jenő lelkésztő záró szavai után a Hatikva hangja mellett oszlott szét a mintegy százötven főnyi ifjúság. *Babis.*

— **Új kereskedői központ Haifában.** Haifában néhány nap előtt a Jafai-uton, a már létező kereskedői negyed közelében nagyobb földterületet szerzett meg egy zsidó érdekcsoport. Ezen a területen új üzletházakat fognak építeni azok a zsidó kereskedők, akik a haifai bazároknak lévő üzlethelyiségeiket az utóbbi zavargások miatt elhagyták.

— **Talmudelőadás.** Szombaton délután 3 órakor a nagyváradi Zeire Mizrahi talmudelőadást tart, előadó: Biederman Andor. Kérjük a tagok szíves megjelölését. Utána Sálós Seudot. *Vezetőség.*

Az igazság győzelmes utja.

Első etappe: Szatmár. — Második etappe: Bukarest. — Harmadik etappe: Bánfihunyad.

A hitközségek megmozdulása kezdi a sikert megérlelni. Az ortodoxia, mint a mesebeli Főnixmadár, a benne szunnyadó életerő folytán regenerálódni fog. A hitközségek mozgalmát most óriási lendülettel támogatja a rabbikar, mely eléggé fel sem értékelhető erkölcsi alapot és nimbust ad azon akciónak, mely hivatva van az annyira lezúllott erdélyi ortodox viszonyokat az egészséges fejlődés útjára terelni. Téves az a felfogás, mit lelkiismeretlenül dobtak bele a közvéleménybe, hogy a rabbik nem önállók, nem törődnek hitközségeik érdekeivel stb. A bánfihunyadi konferencia, melyen az erdélyi rabbik színe-java részt vett, teljesen az önállóság jegyében folyt le, hiszen az iroda megkerülésével történt és az iroda és kicsiny klikkje politikájával szemben a hitközségek létérdekeiért oly férfiasan szállt sikra, oly atyáskodóan gondoskodott az ortodoxia jövőjéről és oly praktikus határozatokat hozott a magán-izurok, a régi chérem ezen modernebb formája ellen, mely már annyi ortodox hitközség békéjének ásta meg sírját, — hogy ez tiszteletet és respektust érdemel. A rabbik eddig terror alatt álltak, de a türelem pohara átsordult és a kockán levő szent ügyek közös szeretete összehozta őket a bhunyadi tanácskozási asztalnál. A határozatok oly praktikusak, hogy azok egyikét-másikat kétségtelenül Magyarországon és Szlovénkóban is utánozni fogják.

A bhunyadi rabbigyűlés.

(bhunyadi levelezőnk telefonjelentése)

Az erdélyi ortodox rabbikar legközelebb kongresszusra ül össze. — Ezen rabbi kongresszus megfelelő előkészítése érdekében Bánfihunyadon december 2-án rabbi-értekezlet volt, melyen résztvettek: *Fuchs nagyváradi, Wesel tordai, Paneth deji, Szófer marosvásárhelyi, Paneth hidalmási, Weinberger margittai és Lichtenstein krasznai főrabik.* Az értekezleten Wesel tordai főrabbi elnökölt.

Az egybegyűlt rabbik mind elítélik a beszercei főrabbi önkényes eljárását a kultusz-törvényt illetőleg. Azon memorandumot, melyet az országos választmány előzetes megkérdezése nélkül a kultusz-miniszternek az ügyben átadott, elvetik, s az ország összes rabbijait még e hónap folyamán megtartandó rabbikongresszusra egybehívják, melynek a következő javaslatot terjesztik elő:

1.) Egy városban semmi körülmények között s bármi elnevezés alatt (szefard, spanyol) két ortodox hitközség nem engedhető meg.

2.) Az ortodox hitközség kritériuma a Sulchan Aruchban lefektetett intézmények létesítése és fenntartása, hogy így a tradicionális zsidó élet lehetősége biztosítva legyen. Oly hitközség, melynek intézményei ennek nem felelnek meg, s ezen tény az országos választmány rabbitagjai által konstataáltak, ezen országos fórum által mint nem-ortodox hitközség deklarálattik, s a hitközségnek azon része, mely ezen fórum megítélése alapján rendezkedik be, az ortodox hitközség összes jogaiba lép. — Ezen országos fórum a helyszínen bevizsgálhatja a dolgot, s mindkét félnek a plénum előtti meghallgatása után dönt.*

3.) Ha egy hitközségnek kisebb-nagyobb része nem az előbbi pontban körülírt okok és nem az országos választmány rabbitagjai határozata folytán a hitközségből kilépve, egy új hitközséget alkot, akkor ezen hitközség még azon esetben is mint nem-ortodox lesz deklarálva, ha az ország vagy a külföld rabbi autoritásai eljárásukat helyeslik és támogatják.

4.) Minden magán akció (privát iszur) semmissnek tekintetik. — Egy rabbinak sincs joga va-

— **A Ceirot Mizrahi Magyarországon.** Makói levelezőnk írja: Ismeretes, hogy évekkal ezelőtt az erdélyiek előtt igen jól ismert Székely Béla a Keren Kajemet Lejiszráel jerusoláji főirodájától megbízatást kapott, hogy ezen alap részére szervezze meg az ifjúsági gárdát. Ezt úgy találták akkoriban az illetékesek a legegyszerűbben, ha minden számottevő helyiségben megalakítják az Aviva és Barisia csoportokat, akik az utánvállalt kötelezettségüknek megfelelően a Keren Kajemet munkát is elvégezhetik. Ez Székely Bélának nagobbrészit sikerült is. Azonban egy érdekes megállapítást tehetünk. Székely Bélának minden rátermettsége és szervező ereje mellett sem sikerült, csakis vallásos családok leányait az Avivába megszervezni. Ezen szervezetek mindenütt igen szépen működtek egészen az utóbbi időkig. Ugyanis egyes Avivák vezetői a gyakorlatban ismerték meg jobban a zsidó nemzeti mozgalmat. Rájöttek, hogy ők, minthogy vallásos nevelésben részesültek, a mozgalomban egész más keret van részükre kijelölve. Rájöttek, arra, hogy sokkal lényegesebb és eredményt ígérőbb az új erőket a vallásos zsidóságban keresni. A vallásos ember még mindig több érzelmi szállal van zsidóságának minden megnyilvánulásához kötve, mint az, akit a mindennapi zsidó élet megnyilvánulásai hidegen hagynak. A missió amit a vallásos zsidó ifjak saját körükben magukra vállalhatnak, beláthatatlan előnyös

lamelyik másik hitközség hitéleti ügyeibe beleavatkozni, s minden ilyenmű privát akció (magán iszur) semmissnek tekintendő. — Erre egyes-egyedül az országos választmány rabbitagjainak együttes tanácskozásán hozott határozat kompetens.**

5.) A tabarasz-hamischpocho (a zsidó családi élet tisztasága) megvédése érdekében minden rabbi vagy helyettese felekezeti anyakönyvet tartozik vezetni. — Ezt a rabbi gyűlés oly fontosnak tartja, hogy leánytól névadás, fiuknál brisz-miloh csak az anyakönyvi bevezetés után történhetik. — Az anyakönyvi bejegyzések teljesen díjtalanok.

6.) A rabbi gyűlés sajnálattal állapítja meg, hogy hitközség-viszályoknál az egybehívott egyház, választott bíróság (besz-din) óriási díjakat számít fel, s ezáltal a hitközségek vonakodnak vitás ügyeket besz-din által rendeztetni. Mondja ki tehát a rabbi kongresszus, hogy a besz-din eljárása teljesen díjtalan, s tekintse minden választott bírót, állását nobile officiumnak. A besz-din tagjai csupán tényleges készíradásaikat (vasut, szálloda, étkezés) számíthatják fel.

7.) A konferencia megállapítja, hogy hitközségek és Központi iroda közötti tarthatatlan állapot csakis a választó kongresszus egybehívása és legálisan megválasztott elnök alapján szüntethető meg. E célból a konferencia 2 tagja felkeresi a beszercei főrabbit, hogy ezt vele megértesse, és a békés lebonyolítás érdekében maga a beszercei főrabbi hívja egybe a választó kongresszust. Ha belátja, hogy mandátuma lejárt és az elnöki állást is új választás útján igéri betölteni, akkor a Kiszlev hóban összeülő rabbi-kongresszust a beszercei főrabbi hívja egybe. Ellenkező esetben a rabbi-kongresszust a Központi Iroda mellőzésével a konferencián résztvevő rabbik hívják egybe. Ezen utolsó esetben napirendre tűzik a hitközségek és a Központi iroda közötti konfliktust.

Ezen fontos elvi határozatok méltatására — melyek hivatva lehetnek Erdély orthodox hitközségeinek annyira zaklatott hitéletében fordulót jelenteni — legközelebbi számunkban visszatérünk.

* Ha ezen határozatot 3 évvel ezelőtt hozták volna, nem volna kolozsvári és szatmári ügy.

** Minden egyes hitközségés minden egyes rabbi fel fog lélekezni Szerkesztő.

Egy érdekes indítvány.

Freund József szászrégeni főrabbi levélben mentette ki távolmaradását és egyben kijelenti, hogy az összes hozandó határozatokhoz eleve hozzájárul. Egyben Wesel tordai főrabbi Freund szászrégeni főrabbi nevében következő indítványt terjeszti elő: Tagadhatatlan, hogy nagy viszályok dülnek a hitközségek és a Központi iroda elnöke között. Ezen viszályoknak az az oka, hogy az elnök teljesen néhány chassidikus rabbi karjaiba vetette magát és a chassidikus érdekekért feláldozza a hitközségek érdekeit. Ezt viszont meggyőződése szerint az iroda elnöke azért teszi, mert tudja, hogy az általa adott hechserek éppen chassidikus részről vannak kitéve a megtámadás veszélyének. Hogy hechserei megtámadhatatlanságát biztosítsa, egész politikáját és ténykedését ezen 2-3 rabbi izlése és érdekei szerint állította be. Hogy tehát a viszályok okát megszüntessük, tiltsuk el az iroda elnökét a hechserektől. A konferencia úgy határozott, hogy ezen kérdés nem is tárgyalja, miután az elnöki állásra ugys ki lesz írva a választás és így a szászrégeni főrabbi indítványa momentán nem aktuális.

következményeiben. Tudjuk, hogy a leggyakoribb indolencia az informálatlanság és nemtörődömség miatt van. Missiójuk tehát a rágalmakat megcáfolni és a tényállást ezer és ezerszeresen, óriási türelemmel a környezetük tudomására hozni. Ennek eredményeképpen az így alakult Avivák legnagyobb része Ceirot Mizrahi alakulatokká változnak. És ha nem is adják fel az eddigi Keren Kajemet munkát, újabb Mizrahi feladatokat vállaltak magukra, Abból, hogy éppen a leányokból indul ki a Mizrahi mozgalom Magyarországon, sokat ígérünk magunknak és reméljük, hogy rövidesen a Ceirot Mizrahi szervezetének egész hálózatát fogja tudni kiépíteni.

M. Gross a wieni Mizrahi vezére erdélyi propaganda utra jön. A jeruzsálemi Merkasz megbízásából a Mizrahi vezére a hét folyamán erdélyi propaganda utra jön a Keren Erec Jiszráel sel Hamizrachi érdekében. Nagyváradi tartózkodása során külön ismertető előadásokat fog tartani. Itteni munkájának befejeztével el fog látogatni az összes nagyobb erdélyi zsidó lakta centrumokba, hogy megismertesse mozgalmunk legégetőbb problémáit és szükségleteit.

„Beszterce Ostroma“

A budapesti „Zsidó Ujság“-nak beküldöttem a „Beszterce ostroma“ című közleményre egy nyilatkozatot, mit az nem volt hajlandó közölni a tényállásnak megfelelően. Kérem azt a „Népünk“ hasábjain lehozni, nehogy elferdítés és elhallgatás folytán, zsidó közvéleményünk félrevezetve legyen.

Nem ismerem a nagyváradi tudósítás szerzőjét és nem személyi motívumok indítanak e levél megírására, de az igazságnak és az ügy komolyságának tartozom azzal, hogy helyre igazítsam a tendenciozus ferdtéseket.

A cikk azt próbálja elhiteitni az olvasókkal, hogy Erdélyben veszélyben az ortodoxia, mert „egynéhány hitközség mandátum nélküli előjárói“ a vallási szempontok ellenére az ortodox szervezeti szabályzatot változtatni óhajtának az én mentalitásom szerint.

A hangzatos és szellemeskedő címet — Beszterce ostroma — azért használja a nagyváradi tudósító, hogy felhívja a figyelmet arra, miszerint a besztercei ortodox központi iroda vezetője a Szatmárról kiinduló vallásellenes támadások célpontja.

Én másként értelmezem a cikkirő által használt címet. Mert tényleg Beszterce ostromáról van szó, ámde a szerepek beállításai hamis, miután Beszterce nem az ostromlott, hanem az ostromló, aki évek óta provokálja az erdélyi ortodoxiát, évek óta letért az alkotmányosság útjáról és akinek az ortodox szervezeti szabályzat szerinti alkotmányos működéshez való visszatérése végett ez évi július 16-án az erdélyi számottevő ortodox hitközségek hivatalos kiküldöttjei Szatmáron konferenciát tartottak és határozatokat fogadtak el az erdélyi ortodoxia reorganizálása érdekében.

Felvilágosítom a cikkirőt, hogy a szatmári tanácskozásban részt vettek a nagyváradi, máramaros-szigeti, kolozsvári, aradi, temesvári és szatmári hitközségek elismert vezéremberei, vagy husz más hitközség kiküldöttjei mellett és írásban csatlakozásukat jelentették be a többi között a marosvásárhelyi, brassói, szebeni és nagyenyedi hitközségek is, tehát teljes joggal állítható, hogy a szatmári konferencia az erdélyi ortodoxia közvéleményét fejezte ki.

Már most a szatmári konferencia kimondotta az erdélyi ortodoxia reorganizálása és a szervezeti szabályzat átdolgozásának szükségét, megállapítva, hogy az erdélyi ortodoxia vezetésében megnyilvánult hibák arra vezethetők vissza, hogy rossz a szervezeti szabályzat, e szabályzat azonban a korábbi országos közgyűléseken lefektetett alapelvekkel ellentétes szövegezésben került kormányhatósági jóváhagyás alá és lett is aprotálva.

A konferencia különösen a következő módosításokat javasolta:

1. A központi iroda elnöke ne legyen aktív rabbi, működési ideje hat évben szabassék meg és a központi iroda csakis Erdélynek valamely fővonalon fekvő metropolisában, tehát hozzáférhető helyen állíttassék fel.

2. A hitközségek delegátusainak számaránya hozassék arányba a hitközségi tagok számával és a központi szervekben a világi tagok arányszáma emeltessék fel, hogy az egyházi elemek tulsulya letempíttassék.

3. A szervezeti szabályzatba oly rendelkezések veendők fel, amelyek biztosítják a hitközségek egységét és megakadályozzák azok szétbontását.

4. A hitközségi választott bírósági eljárásban a másodfoku bíróság világi tagjai is ruháztassanak fel szavazási joggal, mint a rabbinusok.

E módosítások abszolút nem érintik az ortodoxia alapelveit, de a rettentő bajok kiküszöbölésére vannak hivatva. És e határozat meghozatalában az említett nagy ortodox hitközségek elismert reprezentánsai, az erdélyi ortodoxia sok kitűnő vezérembere vett aktív részt. Tehát bármennyire megtisztel engem a cikkirő, ha ezen országos mozgalom értelmi szerzőjének és vezetőjének állít a nagyközönség elé, ne halgassa el, hogy e gyűlésben kik vettek részt, ne hallgassa el, hogy országos tekintélyek sine ira et studio az ortodoxia ügyének előbbrevitele végett tartottak szükségesnek rendszabályokat. Ne hallgassa el, hogy e konferencia felhívta Besztercét, hogy 60 nap alatt hívja össze az országos közgyűlést az esedékes választások megajátása végett, amire — úgy látszik — a besztercei iroda azzal felelt, hogy a Ministerium által meghosszabbította egy év tartalmára az ortodox képviselő mandátumát....

Ha e hír megfelel a valóságnak, az erdélyi ortodox hitközségeknek egygyel több okuk van arra, hogy féltékenyen őrzött autonómiájukat megvédjék Beszterce támadása ellen. Mert mit jelent az, ha Beszterce nem hívja össze a szervezeti szabályzatban előírt tisztújítások céljából az esedékes országos közgyűlést? Megakadályozni igyekeznek a szatmári konferencián megnyilvánult közakarati érvényesülését és inkább áldozatul dobja magát az autonómiát — amennyiben a kormány védőbástyája mögé buvik — és nem respektálja az általa létre hívott szervezeti szabályzatot sem.

Végül még annyit, hogy Dr. Fischer Tivadar és Dr. Fischer József kamarai képviselők ellen azért

fejezte ki rosszaságát a váradi tudósító, mert ezen urak a többi zsidó parlamenti képviselővel együttesen kampányt indítottak a hitközségek szétbontásának tendenciája ellen és így működésük nem nyerte el Beszterce tetszését.

Igy fest valóságban „Beszterce ostroma“
Levelem közléséért fogadja köszönetem nyilvánítását.

Szatmár 1929 november 25.

Hittestvéri üdvözlettel

Dr. Stern Mór

Mindenemü **BIZTOSÍTÁST** ugymint :
Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-,
Szállítmány- és Autó-biztosításokat
kartellen kívüli **legkedvezőbb** feltételekkel vállalja
WEISZ KÁLMÁN
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 8.
TELEFON: 986.
„AZ ANKER“
Ált. román bizt. társ. erdélyrészi speciál
FÜGYNÖKSÉGE
Ügynököket minden városban magas jutalékkal alkalmazok.

POSZTÓ ENGROS
Legolcsóbb bevásárlásforrás
HAVAS & GRÜNFELD, ORADEA
Strada Avram Iancu 8
Kicsinyben, eladás engros árakban
csakis készpénz ellenében.

A ki egyszer próbálta
állandóan veszi a
Benzit szappant

Naponta friss élő **ponyi**
Ara kgrként **Lei 80.**
HALCSARNOK
Piata Mihai Viteazul 5. GOLDRING-nál

Olcsó tűzifa
I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330
Ezen árak méterenkint a telepen értendők
Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei
Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk
fa felvágott állapotban is kapható
Nagypiactér Közraktár mögött. Telefon 632.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádogos mester
CALEA VICTORIA 20
Telefon: 5-57.
Allandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Hirdessen a „Népünk“-ben

Tűzifát legolcsóbban
szállít
ZIMMERMANN MIKLÓS
Templom-tér 8. Telefon: 250.

Szenzációs **olcsó** áron legelő-kéleesebb **rádiókészülékek,**
alkatrészek és akkumulatortöltés
Lei 15, — 25, — 35 árban
RAJZANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)
Telefon: 512.

ÉRTELMESSZESZEDÉS. LÉGSŐHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy deciliter a magas jódtartalmu **Cigelkai „LAJOS“** vizből. **GYOMORÉGÉS, SAVTULTANGÉS** és **GYOMORBEKÉLY** ellen a jódos, sós hydrocarbonatos **Cigelkai „ISTVÁN“** vizből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradi veyőinknek ugy a Cigelkai „LAJOS“, mint az „ISTVÁN“ gyógyvizet házhoz szállítja az itteni képviselő **Fischer Emil** ügynökség, Telefon: 9-62. Főterakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezérképviselője. **Arines**
(Egerhát) Jnd. Sálaj.

ORTH. כֵּתֵר
Amsel vendéglő
Tulajdonos: STERN SÁMUEL
ORADEA
Piata M. Viteazul (Nagypiactér) 7.

WEISZ E. ZSIGMOND férfiszabó üzletét
Rákóczy-ut 6 sz. alá Orsolya zárda épületbe helyezte át. Apolló drogeriával szemben.
A legnagyobb divatharcóidok elsőrangú kllállítás Angol és Skót szövetekből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón kielégítheti e cégnél.
WEISZ E. ZSIGMOND
Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

Felhívás!

T. olvasóink figyelmébe!

Ha megbízható tisztán kezelt orth. **kóser liba** húst és zsírt jutányosan akarnak vásárolni keressék fel

Klein huscsarnokát

Kapucinus-uca 6 sz.

Vendéglősök és viszont eladók nagy ár kedvezményben részesülnek. Szétküldés postán és vasuton.

Kérem vigyázni a címre

Acéllemez üzlet **REDÓNYÖKET**
Esslingeni ablak
A létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk !!
ÁRAJÁNLATTAL DÍJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redóny és lakatosárgyár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

Karácsonyi ajándékul
minden vevőnek adok
1 arb. necessaire bőröndöt
INGYEN
DECEMBER HÓNAPBAN
HARTMANN Bőröndáru-gyár
GYÁRTELEP: Szacsavay-u. 18. ÜZLET: Reg. Ferd. 1.

Aki **üveg és porcellán**

szükségletét olcsón akarja beszerezni, látogasson el a **Nagypiac-tér 4 sz.** alatt (volt Kugler és Apdrényi ház) **ujjonan megnyílt** üveg és porcellán üzletbe, ahol a legizlésebb márkás porcellánokat **fortúnó olcsó** árbanszerezheti be! **Nászajándék** tárgyakban óriási választék. **Hauer Mór**

Ablaküvegezést és képerkeretezést olcsón vállalom.

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfenalak
nagyban és kicsinyben
Oradea, Piata Mihai Viteazul 5.